

İlkokuldan üniversite yıllarına kadar sarı kaplı, siyah beyaz resimli kitaplardan: NASA, Baykonur ve bu uzay merkezlerinden fırlatılan roketler, astronotların adını öğrenip ezberler, ülkelerine gıpta ile bakardık.

Gökyüzünde uyduları bir yana uzay istasyonları bile vardı. Fantastik kurgu filmleriyle Mars'a, başka galaksilere giderken erişilmez bir güç ve kudretin izlerini dünya insanların hafızlarına kazıyorlardı. Şüphesiz bu güç ve kudret, ardından diğer halklara zoraki saygı ve itaati de getiriyordu.

Bilge, filozof Gandi'nin ifadesiyle: "Ben İngilizlerin yenilmez olduğunu sanırdım. Bu yüzden halkımın geleceğiyle ilgili düşün bile kuramazdım. Ta ki Anadolu'dan bir Türk komutanı Mustafa Kemal çıkıp halkına önderlik edip elinde avucunda taş sopayla Çanakkale'de İngilizleri yendiği güne kadar..."

Türkiye'ye gelince... Düş göremezken düşünür, hayal bile kuramazken yıllara haftalara göre plan programlar yapar hale geldik. Bu düşün ve hayaller; "**ÜSTTE MAVİ GÖK, ALTTA YAĞIZ YER**" le ilgili idi.

Düşler âleminden uyanma vakti!

"Mavi Vatan" olarak adlandırdığımız Karadeniz, Ege ve Akdeniz'i karış karış tarayan sismik araştırma gemilerimiz (Oruç Reis, Fatih, Barbaros Hayreddin): doğal gaz, petrol arama çalışmalarına son hızla devam etmektedir. Karadeniz'den gelen "Müjdeli Haber", ışığın umuda dönüştüğünü göstermiştir.

Düş görmenin, hayal kurmanın safhasını geçip plan-programa geçmek ne keyif, ne huzur, ne özgüven! Batılı devletlerin hemen Türkiye'nin karşısına geçip nazar boncuğu gibi dizilmelerine şaşırılmamalıdır. Bir de kader birliği yaptığımız dindaş ülkelerin emperyalistlere teşne

olması...

Türksat 3A, 4A, 4B, Rasat, Göktürk-1 ve Göktürk-2 uydularından sonra 2021, 2023 ve daha sonraki yıllarda uzaya fırlatılacak uydular; Türk Mühendislerinin, devlet yöneticilerinden sokaktaki vatandaşımıza varıncaya kadar hepimizin göğsünü kabartmaktadır. Güvenlik, iletişim bilişim teknolojileriyle ilgili kaygılara, sorunlara çözüm getirilmesi elbette iş hayatı, eğitim camiası üzerinde ayrı bir rüzgar estirmektedir.

Devlet Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın Türk Havacılık ve Uzay Sanayisine yönelik açıklamaları (27.08.2020), Türkiye Uzay Ajansı, TÜBİTAK Uzay Teknolojileri Araştırma Enstitüsü, Türk Havacılık ve Uzay Sanayii (TUSAŞ), Savunma Sanayi Başkanlığı Hava Savunma ve Uzay Daire Başkanlığı gibi kurum ve kuruluşların bu alanda başarılarına atmış oldukları imzalar; Türkiye'nin eski Türkiye olmadığını açık bir göstergesidir.

Nasa'da görev yapan onlarca mühendisimizin başarıları, zaman zaman basına yansımaktadır. İsmail Akbay, Selahattin Kayalar (Derin Uzay İletişimi), Öncü Kürüm (SWOT Başmühendisi), Umut Yıldız (Astrofizikçi), Oktay Arslan (Robot Bilimleri), Sırrı Oğuz bunlardan birkaçı... Yine onlar gibi ülkemizin değişik mühendislik fakültelerinde akademisyen ve mühendislerimiz bu alanda geceli gündüzlü çalışma ve araştırmalar yapmaktadır. [\[1\]](#)

Türkiye artık gelecek on yılların uzay programı ve uzay bütçesini hazırlayıp uygular hale gelmiştir. Ülkemizin hazırladığı plan-programların başarıya ulaşacağı konusunda bizi tereddüde düşürmeyecek birçok nedeni burada saymak mümkündür: Bu alanda yetişmiş, ulusal, uluslararası uzay merkezlerinde görev yapan uzman akademisyen ve mühendislerimizin olması; devletimizin bu çalışmalarını kararlılıkla desteklemesi ve takip etmesi, orta öğretim ve yükseköğretim öğrencilerinin uçak, robot teknolojisi, uzay ve havacılık alanına yoğun ilgi doyması...

Bize bu özgüveni sağlayan bir başka konu da "Havacılık ve Uzay Araştırma Merkezleri" kurarak plan programlarına devam eden kardeş Türk Cumhuriyetlerinin engin tecrübeleridir. [\[2\]](#) Kazakistan uzay programlarına hız kesmeden devam etmektedir. Bu zamana kadar üç astronotunu uzaya göndermiştir. Kırgızistan'dan yine Özbek asıllı bir astronot uzaya çıkararak

bilimsel çalışmalar yapmıştır. Kazakistan'da yıllardan beri astronot eğitimi merkezleri kurularak geleceğin astronotları yetiştirilmektedir. Yine astronotların uzaydan döndükten sonra uyum sağlamları için Kırgızistan'ın Isık Göl Bölgesinde rehabilitasyon merkezi ve senatoryumlar kurulmuştur.

Özbekistan, geleceğin uzay mühendislerini hazırlamak için uzay bilimleri ile ilgili Al-Beruniy International School adlı okul açmıştır. Geleceğin astronotlarını yetiştirmek üzere uzay bilimlerinin olduğu teorik ve pratik yoğun ders programı uygulanmaktadır. [3]

Yıllarca astronot eğitimi almış, uzayda bilimsel araştırmalar yapmış engin donanım, bilgi ve beceriye sahip Türk Dünyasının astronotları, günümüzde de geleceğin Kazak astronotlarını yetiştirmek üzere Astronot Eğitim Merkezlerinde eğitim vermektedirler.

İşte onlardan birkaçı:

Toktar Aubakirov (27 Temmuz 1946) aynı zamanda Teknik Bilimler Doktoru (1998), Profesör (1997), Korkıt Ata Kızılorda Devlet Üniversitesi Fahri Profesörüdür. Toktar Aubakirov, dünyanın 256. kozmonotudur.

2 Nisan 1991'de Sovyetler Birliği Astronot Eğitim Merkezi'nde uzay uçuş eğitimine başlar ve aynı yıl 2 Ekim'de Soyuz TM-13 uzay aracıyla Baykonur'dan uzaya uçar. 10 Ekim 1991'de Toktar Aubakirov, Anatoly Artsebarsky ve Avusturyalı kozmonot Franz Fibok, Soyuz TM-13 uzay aracıyla Dünya'ya döner. Uzayda yaklaşık 7 gün 22 saat 13 dakika kalır.

Talgat Amangeldi Musabayev (7 Ocak 1951) Talgat Musabayev, beraberinde Kur'an-ı Kerim'i, bayrağını Kazakistan toprağını alarak uzaya çıkan, ülkeye ve toprağa saygısını defalarca gösteren bir vatanseverdir.

Kazak kozmonotu ve dünyadaki 309. Kozmonottur. Talgat Musabayev, uzay istasyonu dışındaki açık alanda toplam 41 saat 21 dakika görev yapmıştır. Teknik Bilimler Doktoru (2008), Rusya Federasyonu Hava Kuvvetleri Tümgeneralı, Kazakistan Cumhuriyeti Havacılık Korgeneral

(2007'den beri), Kazakistan Cumhuriyeti Yatırım ve Kalkınma Bakanlığı Havacılık ve Uzay Komitesi Başkanıdır. Bir ayda beş kez uzay yürüyüşü yaparak (30 saat 8 dakika) Guinness Rekorlar Kitabı'na girmiştir. Talgat Musabayev, uzay boşluğunda çalışan ilk Kazak kozmonotu ve ilk cerrah astronottur. 28 Nisan - 6

Haziran 2001 tarihleri arasında "Soyuz - TM-32" uzay aracında Uluslararası Uzay İstasyonuna yapılan ilk seferin mürettebat komutanıdır. Bu yolculuk sırasında 4 araştırma ve deney programı gerçekleştirir.

Aydın Ayımbetov (27 Temmuz 1972) 1989'da Taldıkorgan'daki 20 No'lu okuldan kızıl diploma ile mezun olur. 1993 yılında Armavir'deki Yüksek Askeri Havacılık Okulundan savaş pilotu derecesi ile mezun olur. Aydın Ayımbetov Toktar

Aubakirov, aynı ay ve günde doğan astronotlardır. Doğum günleri 27 Temmuzdur.

Her ikisi de Armavir Yüksek Askeri Pilot Okulu mezunudur. Aydın Ayımbetov, dünyanın 545. Kozmonotudur.

Aralık 2009'dan bu yana, Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Uzay Ajansı Başkan Danışmanı, Ajans Departmanı Direktörüdür. Mart 2011'den itibaren - Sultangaziev'in adını taşıyan Uzay Araştırmaları Enstitüsü'nde Uzay Teknolojisi Bilgi ve Eğitim Desteği Daire Başkanıdır. 2012 baharından beri Astana'daki Okul Çocukları Sarayında Genç Astronotlar Okulu'nda öğretmenlik yapmaktadır.

Salıcan Şaripov (24 Ağustos 1964) 1990'da Kozmonot Eğitim Merkezi'nin Sovyet kozmonot müfrezesine (1990 Hava Kuvvetleri Grubu No. 10) seçilir. Bir uzay aracı komutanı olarak Soyuz TM serisinin uzay aracı ve Mir yörünge istasyonundaki uçuşlar için eğitim kursunu tamamlar. 1997 yazında, bir Amerikan uzay mekiği ile uçmaya hazırlanmak için Amerika Birleşik Devletleri'ne gelir. 22 Ocak ile 31 Ocak 1998 tarihleri arasında STS-89 programı kapsamında uzay aracı "Endeavour" la 8 gün 19 saat 46 dakika 54 saniyelik uzay uçuşu yapar. Soyuz TMA-5 uzay aracının komutanı ve 10. ana seferin uçuş mühendisi olarak ikinci uzay uçuşunu 14 Ekim 2004 - 25 Nisan 2005 tarihleri arasında Uluslararası Uzay İstasyonuna yapar. Uçuş sırasında 2 uzay yürüyüşü yapar.

[4]

Söz konusu astronotlar mesleklerinde görevlerini faal olarak yürütmektedirler. Adı geçen kozmonotlarla ilgili devletimiz resmi olarak aşağıdaki çalışmaları yapabilir: 1.Kozmonotlar Türkiye'ye davet edilerek üniversite, bilimsel kurum ve kuruluşların yanısıra gençlere yönelik "Nasıl Astronot Olunur?" ve ülke olarak astronot eğitiminin altyapısıyla ilgili bir dizi konferans vermeleri sağlanabilir. 2.Kurulacak uzay araştırmaları merkez birimlerinin bir kaçına, lise, üniversitedeki bölümler ve kütüphanelere astronotların adı verilebilir. 3.Astronotlar adına pul, para bastırılabilir. 4.Park veya bahçelere adları verilebilir. 5.Yapılan anlaşma gereği uzay araştırmaları ile ilgili ortak yazılı ve görsel belgeseller hazırlanarak gen kuşaklar teşvik edilebilir.

Devlet, konuyla ilgili irade ve kararlılığını ortaya koymuştur. Geriye sadece mevcut dinamik yapıyı bir araya getirerek ortak akıl, gayret ve sabırla bu süreci devam ettirme işi kalmıştır. Tarih hayaller kuran, hayallerinin peşinden koşup çalışan, bu uğurda ter dökenlerin başarılarını sayfalarına taşımıştır. “Acaba?” “Olur mu!”, “Hele biraz daha zaman geçsin, sonra bakarız?” diyenler ise zaten hiçbir zaman olmamışlar ve tarih de onları kayda değer bulmamıştır.

[1] <https://www.cnnturk.com/tv-cnn-turk/programlar/5n1k/nasada-calisan-turk-muhendislerin-hi-kayesi>

<https://www.gidahatti.com/nasada-calisan-tek-turk-memleketinde-seminer-verdi-150107/>

[2] Türkiye, uzay çalışmalarıyla ilgili Kazakistan’la anlaşmalar imzalamış olup bu sürece Rusya da dahil olmak istemektedir. (tr.sputniknews.com/columnists/9.09.2020), turkbirdev.org/i_kirgizstan-uzay-uydu-html.

[3] Özbekistanlı ilk kadın astronot uzaya uçabilir

Al-Beruniy International School, gelecekte Özbekistan’daki ilk kadın kozmonotun yörüngeye uçabileceğine inanmaktadır.

Geleceğin, ülke için neler taşıdığını öğrenmek için çocukların hayallerini dinlemek yeterlidir. Devlet, toplum ve ebeveynler eğitim konusuna ne kadar sorumlu yaklaşırsa, gelecekte Özbekistan’ın dünyayı değiştirebilecek bir nesille gurur duyma olasılığı bir o kadar yüksek olacaktır.

Özbekistan bayrağı ve Fergana takkesi ilk kez 1998’de pilot kozmonot Salican Şaripov ile birlikte uzaya götürüldü. Cumhuriyetin uzay endüstrisini canlandırmaya kararlı olduğu

günümüzde, gelecekte uzay istasyonundan Dünya ile kimin "Esselamü Aleykum, Özbekistan" sözleriyle iletişim kuracağını düşünmenin tam zamanıdır.

Al Beruniy (Al Beruniy International School) adını taşıyan uluslararası okul, gelecekte Özbekistan'dan bir kadın kozmonotun uzaya uçacağına yürekten inanmaktadır.

"Mekalla'da bir yerlerde büyüyen, yıldızlara uçmayı hayal eden bir kız hayal edin. Turistlerin uzaya uçtuğu bir dünya için bu ortak bir hikaye. Arzu terk edildiğinde gerçekleştirilemez hale gelir. Al-Beruniy International School'dan bir psikolog olan Pulat Ergaşev, işimizin temel ilkesi imkansızın bir gerçek değil, sadece birilerinin görüşü olmasıdır "diyor.

Modern Özbekistan koşullarında, bir kadın kozmonotun ortaya çıkması son derece zor bir iştir, ancak yapılabilir. Uluslararası okul ekibine göre, üç nedenden dolayı bu adımı atmaya değer.

1. İnsanlar fikirlerle hareket eder

Herhangi bir başarının temelinde, uygulanması için bir fikir ve manevi kaynaklar vardır. Teknolojik ilerleme ve çetin rekabet çağında, yalnızca çarpıcı örnekler insanlara ilham verebilir. Uzay faaliyetleri, bir ülkenin dünya arenasındaki konumunun en önemli unsurlarından biridir. Bu alandaki başarılar insanlara ne kadar yetenekli olduklarını göstermektedir.

2. Toplumun bir hedefe ihtiyacı vardır.

Sürdürülebilir kalkınmanın anahtarı, bir süper hedefin varlığıdır. Sadece imkansız için çabalayarak maksimuma ulaşabilirsin. Benzer bir ikilem insanlıkla her zaman karşı karşıya kalmıştır: Garantili, risksiz başarı için odaklanmak ve çok az şeyle yetinmek ya da çok zor bir şey için çabalamak, belki de hedefe tam olarak ulaşmamak. Ancak risk almak ve başkalarına ilham vermek ve bundan ahlaki olarak tatmin olmak.

3. Doğru hırs bilinci harekete geçirir

Özbekistan'da bir kadın kozmonotun ortaya çıkması, ülkenin eğitim sisteminde yetkin reformlar gerçekleştirdiğinin ve genel olarak cinsiyet meselesinin olumlu bir şekilde ele alındığının bir işaretidir. Dünya Bankası'nın Women, Business and Law yıllık raporuna göre Özbekistan, cinsiyet eşitliği endeksinde 127. sırada yer almaktadır. Bu, BDT ülkeleri arasında en düşük rakamdır.

Bugün devlet bu durumu tersine çevirmek için bir dizi önlem almaktadır. Kadınların eğitimi stratejik bir konudur. Okur yazar, bilinçli çocuklar ailenin refahıysa, eğitilmiş bir kız da ülkenin müreffeh geleceğinin temelidir. Çocukları çetin ve zorlu çalışmalara hazır hale getirebilecek ancak bilgili ve eğitilmiş bir kadındır.

Al-Beruniy International School, "Uzay ile İletişim" adlı yeni bir proje başlattığını duyurmuştur. Uluslararası organizasyon ARISS (Uluslararası Uzay İstasyonunda Amatör Radyosu) ile görüşmeler sürmektedir. Yakın gelecekte okul öğrencileri, uzaydan NASA astronotları ile doğrudan iletişim kurma fırsatına sahip olacaktır.

Телефон: [\(+998\) 71-245-40-00](tel:+998712454000)

Адрес: ул. Сузук Ота, 2

Ориентир: ТПЦ Самарқанд Дарвоза

Сайт: abis.education

Facebook: fb.com/alberuniyschool

Instagram: @alberuniyschool

Telegram: t.me/alberuniyinternationalschool

<https://www.afisha.uz/znaniya/2019/03/12/spacewoman/>

[4] Astronotların özgeçmişleriyle ilgili ayrıntılı bilgi EK'tedir.

TOKTAR ONGARBAYULI AUBAKİROV

KAZAK KOZMONOT

(27 TEMMUZ 1946)



Kazakistan'ın Karaganda ilinin Karkaralı kazasında dünyaya gelir. İlk Kazak kozmonotudur. Kazakistan ve eski SSCB tarafından kendisine Sovyetler Birliği Kahramanı (1988), Şeref Rozeti Nişanı (Şeref Rozeti, 1987), Altın Yıldız Madalyası (1988), Lenin Nişanı (1988), SSCB'nin Şerefli Uzman Pilotu (1990), SSCB'nin pilot-kozmonotu (1991),

Kazakistan Cumhuriyeti Halk Kahramanı (1995),
Kazakistan Kozmonotu" unvanı, Anavatan Şeref Madalyası (1995) vd.
verilir.

Ayrıca Avusturya Cumhuriyeti: iki kez Altın Haç Nişanı (1988 ve 1993) ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından NASA Uzay Uçuş Madalyası (1998) na layık görülür.

Toktar Aubakirov aynı zamanda Teknik Bilimler Doktoru (1998), Profesör (1997), Korkıt Ata Kızılorda Devlet Üniversitesi Fahri Profesörüdür. Toktar Aubakirov, dünyanın 256. kozmonotudur.

Kazakların üç kozmonotu Toktor Aubakirov, Talgat Musabayev ve Aidyn Aimbetov'un uzay çalışmaları Kazak Ulusal Uzay Araştırma ve Teknoloji Merkezinin yaptığı bilimsel çalışmalara çok önemli katkılar sağlar.

Kazak Ulusal Uzay Araştırma ve Teknoloji Merkezi tarafından geliştirilen bilimsel program kapsamında 10 deney yapılması planlanır. Bunlardan en önemlisi "Fırtına" projesidir. Kazakistanlı bilim adamları bu proje üzerinde 20 yıldır çalışmaktadırlar. Ulusal Uzay Araştırma ve Teknoloji Merkezi, uzaktan algılamaya öncelik vermektedir. Uzaydan alınan görüntüler, dökülen petrolün hareketini, toz fırtınalarını, kar kalınlığını ve nem oranı hakkında ayrıntılı bilgiler verir. Bu yöntem ülke ekonomisi için önemlidir. Yeni deneyler, Toktar Aubakirov ve Talgat Musabayev'in uzay yörüngesinde yaptıkları araştırmanın devamı niteliğindedir.

Kozmonotların yiyecekleri, Moskova bölgesinin Leninsky bölgesindeki Biryulev Deney Fabrikasında hazırlanmaktadır. Bu atölye, Gagarin'den günümüze tüm astronotlar için yemek hazırlamaktadır. Başlangıçta, astronotların yemeği 165 gramlık tabaklarda hazırlanmış olup ilk tadan da Gagarin olmuştur. Kozmonotların yiyecek ve içecekleriyle ilgili çalışmalar, Kazak bilim adamları tarafından geliştirilir.

Uzay gezisi için Kazak Beslenme Akademisi bilim adamları, tıbbi ve biyolojik özelliklerinin yanı sıra besin ve biyolojik değeri yüksek kısırak sütü ve at yağından yola çıkarak Kazak ulusal menüsünün özel olarak hazırlanmış ürünlerini geliştirir. "Dastarkan" adı verilen bu ulusal yemek kompleksi, Aidyn Aimbetov tarafından Uluslararası Uzay İstasyonu'na götürülür.

2003 yılında Almatı'daki Moleküler Biyoloji ve Biyokimya Enstitüsü yeni bir patates çeşidi

geliştirir. Uzaya gönderilen tohum büyür, kozmonot Toktar Aubakirov örneklerini Dünya'ya getirir. Bu, Kazak biliminde "Kuzu" patates adı verilen yeni bir çeşitliliğin ortaya çıkmasına neden olur.

Kazak Kozmonot Toktar Aubakirov'un kronolojik özgeçmişi aşağıdaki gibidir:

- Rusya Federasyonu Armavir Yüksek Askeri Pilot Okulu (1969) ve Havacılık Enstitüsü (1979) mezundur.
- 1962'den 1965'e kadar Temirtau dökümhane-mekanik fabrikasında tornacı olarak çalışır, adı bölgenin Altın Şeref Kitabına (1964) yazılır.
- 1969'dan 1975'e kadar Sovyet Hava Kuvvetlerinin Uzak Doğu Askeri Bölgesinde pilot, birlik komutanı, filo komutan yardımcılığı yapar.
- 1975 - 1976 Moskova Havacılık Enstitüsü, Moskova Test Pilotları Okulu'ndan (1979) mezun olur.
- 1976'dan 1992'ye kadar Moskova'da A. Mikoyan adlı Deneysel Tasarım Bürosu'nda test pilotu olarak çalışır.

1988'de Sovyetler Birliği'nde iki kez yakıt ikmali yaparak Kuzey Kutbu'na uçan ilk pilottur.

• Uçak gemisi 1989 yılında kruvazörün güvertesine ustaca bir MiG-29k jet indirir. Ayrıca 50'den fazla yeni tip jeti test eder.

• Toktar Aubakirov, SSCB'de "Tiflis" kruvazöründen bir sıçrama tahtası yardımı ile bir MiG-29K savaş uçağını uçuran ilk kişidir. Tüm dünya, "Tiflis" kruvazöründen uçağın fırlatılması ve tekrar

krvazöre inişini dikkatle izlemiştir. Uçağın krvazörden kalkış ve inişi saniyelere bağlıdır. Ufak bir gecikme anında uçak suya düşer. Test pilotu Toktar Aubakirov kalkış ve inişi başarıyla gerçekleştirerek havacılık tarihindeki bu başarısıyla Guinness Rekorlar Kitabı'na girer.

- 1990 yılında astronot ekibine katılır.

- 2 Nisan 1991'de Sovyetler Birliği Astronot Eğitim Merkezi'nde uzay uçuşu eğitimine başlar ve aynı yıl 2 Ekim'de Soyuz TM-13 uzay aracıyla Baykonur'dan uzaya uçar. Toktar Aubakirov, Alexander Volkov ve Avusturyalı kozmonot Franz Fibok, Soyuz TM-13 uzay aracıyla uzay uçuşuna başlar. Uzay aracı, Dünya yörüngesindeki Mir Uzay uydusuna başarıyla kenetlenir. Hafta boyunca Mir Uzay Üssünde çalışır.

Orada diğer astronotlarla birlikte biyoteknoloji, metalurji, tıp ve Aral Denizi bölgesinde araştırmalar yapar. Çalışma sonucunda Aral Denizi üzerinde tuz tozu fırtınalarının oluşumunun uydu görüntüleri, bu zararlı aerosollerin Kazakistan ve Rusya bölgelerine dağılımlarıyla ilgili ayrıntılı çalışmalar yapar. Ayrıca, Kazakistan topraklarındaki atmosfer ve dünya yüzeyinin incelenmesi, yıldız gökyüzünün astrofizik gözlemleri konusundaki çalışmalara katkı sağlar.

- 10 Ekim 1991'de Toktar Aubakirov, Anatoly Artsebarsky ve Avusturyalı kozmonot Franz Fibok, Soyuz TM-13 uzay aracıyla Dünya'ya döner. Uzayda yaklaşık 7 gün 22 saat 13 dakika kalır.

Uzaydan döndükten sonra, Kazakistan'da uzay eğitimi, Silahlı Kuvvetlerin askeri eğitiminin geliştirilmesi konusunda aktif rol alır.

- 1992 - 1993 - Kazakistan Cumhuriyeti Birinci Savunma Bakan Yardımcısı görevine getirilir.

- 1993 - 1994 - Kazakistan Cumhuriyeti Ulusal Havacılık ve Uzay Dairesi Genel Müdürlüğü, Bilim ve Yeni Teknolojiler Bakan Yardımcılığı görevlerinde bulunur.

- 1994'ten 1995'e kadar Kazakistan Cumhuriyeti Yüksek Sovyet Yardımcısı, Savunma ve

Güvenlik Komitesi Başkanı olarak ülkesine hizmet eder.

- 1996'dan beri Kazakistan Cumhurbaşkanı Danışmanlığı görevini yürütmektedir.
- 2001 yılında 444 Kızılorda seçim bölgesinde Kazakistan Cumhuriyeti Parlamentosu Meclis üyeliğine seçilir. Kızılorda'nın fahri hemşerisidir.

TALGAT AMANGELDİ MUSABAYEV

KAZAK KOZMONOT

(7 OCAK 1951)



Almatı iline bağlı Jambıl ilçesi Kargalı köyünde doğar. Talgat Musabayev, beraberinde Kur'an-ı

Kerim'i, bayrağını, Kazakistan toprağını alarak ülkeye ve toprağa saygısını defalarca gösteren bir vatanseverdir.

Kozmonotun annesi Saliha, savaş sırasında Stalingrad'dan Berlin'e kadar savaş alanında doktorluk yapar. İlk oğlu Talgat doğduğunda, kardeşi gibi bir kahraman olan adını Talgat Bigeldinov'un adını oğluna verir.

2. Kazak kozmonotu ve dünyadaki 309. Kozmonottur. Talgat Musabayev, uzay istasyonu dışındaki açık alanda toplam 41 saat 21 dakika geçirir. Teknik Bilimler Doktoru (2008), Rusya Federasyonu Hava Kuvvetleri Tümgeneralı, Kazakistan Cumhuriyeti Havacılık Korgeneral (2007'den beri), Kazakistan Cumhuriyeti Yatırım ve Kalkınma Bakanlığı Havacılık ve Uzay Komitesi Başkanı'dır. Bir ayda beş kez uzay yürüyüşü yaparak (30 saat 8 dakika) Guinness Rekorlar Kitabı'na girer.

Talgat Musabayev, uzay boşluğunda çalışan ilk Kazak kozmonotu ve ilk cerrah astronottur. Soyuz-TM uzay aracıyla arka arkaya üç kez uzaya gider. İlkinde 126 gün, ikincisinde 208 gün kalır. Üçüncü seyahatinde mürettebatla birlikte Amerikalı milyoner Dennis Tito'yu uçurur. 2001'deki bu uzay yolculuğunda mürettebat komutanı olarak, sağlığı bozulan Tito'ya ilk müdahaleyi kendisi yapar. İstasyonda tedavi edilir ve kafa travması nedeniyle dikiş atılır. Bundan sonra Talgat Musabayev'e resmi olmayan "uzay yolculuğu yaşam koçu", "ilk uzay cerrahı" unvanı verilir.

Talgat Musabayev, Riga'daki Sivil Havacılık Mühendisleri Enstitüsü'nden 1974 yılında mezun olur. Aynı yıl Boralday'daki hava müfrezesine vardiya mühendisi olarak katılır. 1990'da kozmonotlara katılarak Gagarin Kozmonot Eğitim Merkezi'nde eğitim alır. 1993 yılında Aktobe Pilotlar Yüksek Okulu'ndan mezun olur.

1987'den beri 2. pilot ve AN-2'nin komutanıdır. 1989'da Ulyanovsk'taki (şimdiki Tolyatti) Pilot, Uzmanlık ve Mühendislik Eğitim Merkezi'nden mezun olur. Almatı Ortak Hava Müfrezesinin 1. uçuş müfrezesinin TU-134 uçağının ikinci pilotu olarak görev yapar. 1990 yılında Gagarin Kozmonot Eğitim Merkezi'nde uzay uçuşu için eğitime başlar.

1991 yılında Talgat Musabayev, "Astronot testçisi" olarak Kozmonot yetiştiren hoca kimliğini kazanır. 1 Haziran'dan 4 Kasım 1994'e kadar (127 gün) 16 ana program altında Soyuz TM

uzay aracında uçuş mühendisi olarak uzayda kalır ve iki kez uzay yürüyüşü yapar (toplam süre 11 saat 06 dakika). Uçuş sırasında 2 Kazakistan araştırma programını gerçekleştirir. 29 Ocak - 25 Ağustos 1998 arasında, 25. büyük sefer programı kapsamında Soyuz TM-27 ve Mir uzay aracının uzay gemisi komutanı olarak uzaya gider. 5 kez uzaya gider (toplam süre 30 saat 08 dakika). 3 Kazakistan araştırma ve deney programı uygular.

28 Nisan - 6 Haziran 2001 tarihleri arasında "Soyuz - TM-32" uzay aracında Uluslararası Uzay İstasyonuna yapılan ilk seferin mürettebat komutanıdır. Bu yolculuk sırasında 4 Kazakistan araştırma ve deney programı gerçekleştirir.

Talgat Musabayev, Kazakistan Cumhuriyeti'nin "Halk Kahramanı", "Kazakistan'ın kozmonot pilotu", "Otan", "Barıs" I birinci derece, "Astana" madalyası ve Rusya Federasyonu Kahramanı, "Halkın Dostluğu", II, III. Anavatan Nişanı (Rusya), NASA Uzay Uçuş Madalyası ve Avusturya Cumhuriyeti Nişanı ile ödüllendirilir.

Musabayev, SSCB Şampiyonu olan hava sporlarında Kazakistan milli takımında yer alır. Letonya milli jimnastik takımında yarışmalara katılır. Jimnastik ve hava sporlarında profesyonel SSCB sporcusudur.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

Talgat Musabayev'in Kronolojik Özgeçmişi aşağıdaki gibidir:

- 1974 - Riga Sivil Havacılık Mühendisleri Enstitüsü mezunudur.
- 1975-84 - Havayollarında eğitim faaliyetlerinde bulunur.

- 1984 - Almatı Hava Kulübünden mezun olur.
- 1986 - pilot eğitiminden mezun olur ve sivil havacılık pilotu sertifikası alır.
- 1987-1990. Sivil havacılıkta pilot, uçak komutanı olarak çalışır.
- 1991 uzay uçuşuna yardımcı astronot olarak ikinci ekibe dahil edilir.
- 2000 Tezini Teknik Bilimler Doktor unvanı için tezini savunur.
- 2001-05 Rus uzay ajansında göreve başlar.
- 2005 Baiterek JSC (Kazak-Rusya ortak girişimi) Genel Müdürlüğüne getirilir.
- 2007 Şubat - Kazakistan Havacılık ve Uzay Dairesi Başkanı olur.
- 2007 11 Nisan - Kazakistan Ulusal Uzay Ajansı Başkanlığına getirilir.
- 2014 13 Ağustos'tan bu yana, sivil havacılık ve uzay faaliyetleri konusunda Başbakan'a danışmanlık yapmaktadır.
- 2014 21 Ağustos'tan itibaren - Kazakistan Cumhuriyeti Yatırım ve Kalkınma Bakanlığı Havacılık ve Uzay Komitesi Başkanlığını yürütmektedir.

- 1994 ilk uzay uçuşunu yapar (Soyuz TM-19) ve 126 gün uzayda kalır.
- 1998 İkinci uzay uçuşunda (Soyuz TM-27) uzayda 208 gün geçirir. Guinness Rekorlar Kitabında, toplamda 30 saat 8 dakika olmak üzere beş kez uzaya gittiği kaydedilmektedir. Uçuş sırasında Amerikalı kozmonot L. Eyarts ve Rus kozmonotu (Shuvash) Nikolai Budarin ile uzay yolculuğunu yapar, Rus kozmonotları Nikolai Badurin ve Yuri Baturin ile dünyaya döner.
- 2001 Üçüncü uzay uçuşunda (Soyuz TM-32) uzayda 8 gün geçirir.

AİDIN AİMBETOV

KAZAK KOZMONOT

(27 TEMMUZ 1972)

